

Latweefch u Awises.

Nr. 34. Zettortdeenà 24tå August 1850.

Kristihts Schihds, jeb Deewa zelli irr brihnischligi.

„Kas maldjees, lai atgreeschahs
Pee Deewa — un to noluhdsahs!“

Wahzsemme kahdam gohdatam trakteera fungam eeksch M. ne tahtu no H. bija nerahnis dehls. Kahdureis nehmahs tai trakteera nammä wezs Schihds, Eliesers wahrdå, nahts mahju, kas bija ditti peekuffis un tadeht falmus, kur gulleht, no trakteera luhdsahs. Tas dehls to gultas weetu pataifa, un wezzais Schihds aismigge itt saldi. Kad nu neweena wairak tai nammä ne bija, eenahk tam dehlam, kas mannidams, ka Schihdam naudas irr, tahs taunas dohmas firdi, to nokaut un aplaupiht. Ne ilgi schis ar tahdahm dohmahm staiga un nokauj arri rikti wezzo Schihdu Elieseru, un isness to ahrå un ismett to us suhdu kahpeli; bet nu tik fleplawam azzis atwerahs un firds tam lohti sahk drebbeht un baitotees. Winsch sreen prohjam un gribb nu us kahdu klahteu ohsta-pilsatu dohtees, un tur us kahdu kuggi matroscha-deenesti usnemt. Kad nu winsch zaur leelu meschu zauri sreen, eeranga winsch zellmalli zittu Schihdu zeeti gullim. Tuhliht tam zellahs atkal firdi wehl zittas negantas dohmas. Winsch iswelk sawu nasi, ar ko Elieseru nokawis, no sawas kabatas ahrå, eebahsch to tam gullofcham Schihdam ittin kluusu tahrba, un sreen tuhliht pats prohjam. Winsch arridsan fasneeds ahtri to ohsta-pilsatu P. Eeksch ta trakteera, kurrå winsch eenahze, patikke wiana seet ohsch waigs un wina kohfchs augums ta trakteera lunga meitei ittin labbi. Ta luhdse sawu tehwu, to jauno zilweku pee fewis paturreht, un to winnai par wihru doht. Tehws ne leekahs tik

ilgi wiss luhgtees, bet winsch meitas wehlefschanu peepilda un schohs saprezzina, un labbas kahs noturr. — Divi palizejas saldati atrohn to gullofchu Schihdu meschå, kas Nahtans wahrdå, un winna kabbatå arri schee atrohn to assirkotu nasi. Winni to tuhlihn usmohdina un wedd winnau bes kahdas luhgchanas un jautaschanas faseetu us pilfata-zeetumu; jo schee dohmaja, ka schis tas fleplawa buhs. Schè nu schis jaw pilnu gadskahrtu bija sehdejis un tappe ditti no garra laika mohzihits. Winsch jautaja to zeetuma fargu, woi tad sne kahda grahmata ne buhtu, un schis atbildeja tam ta: „Weena grahmata winnam tik effoht, kur wezzi stahsti un grahmatas eekschå rakstitas; warr buht, ka to gan buhfchoht kahds zits zeetumneeks te aismirfis. Nahtans luhdsahs pehz tahs paschas, bet fabihajahs ditti, kad zeetuma fargs to grahmatu atnesse, un winsch to wirfsrakstu lassija: „Jauna derriba mu h fu Kuunga JesuS Kristus“ (prohti puſebihbele). Winsch gribbeja to tuhliht atpakkal atdoht, bet tahs dohmas, tak weenreis pats dabbuht redseht, ko tee Kristigi zilweli no sawa svehta Marijas dehla runna, un arri luhkoht, kas tahs par mahzibahm un stahsteem tur eekschå, muddinaja winnu, to grahmatu tak lassija. No eefahkuma lassija winsch to ar fleppenu nepatikschana un reebumu, bet jo ilgaki winsch tanni lassija, jo wairak pahrmainijahs ta fleppena eenaidiba eeksch nemera un mohzidamahm bailehm un behdahm, par ko winsch pats brihnejahs. Jesus farunnafchana un pamahzifchana, kas tanni grahmatå rakstitas, faistija wiana dwehseli itt zeeti. Winsch ne atradde wiss eeksch winna to lepnu dumpigu jaunibas-mahzitaju, dumpineeku un netaifnu rakstu mahzitaju, ko winsch

bija dsirdejis no zitteem Juhdeem wianu skoh-las mahzam. Winsch taggad brihnijahs Jesu Kristu us wissahm lappu pusfem tais grah-mata ka to pasemmigaku, lehnprahrigaku par wisseem zilwekeem redsedams. Ne apnikdams lassija tas to kalka - spreddiki (skatt. Matteus graham. 5, 6 un 7 nod.) Un klussas affaras raudadams lassija tas tohs zeeshanas un mifshanas stahstus no Jesus Kristus, un pee teem wahrdeem, kurrus winsch pee krusta kohka runnaja: „Tehws, peedohdi teem, jo tee ne sinn, ko tee darra,” fahze Mahtans gauscham rau-dahrt. Apustula Pahwila atgreeschanas tam ditti firdi fatreeze. Itt negribedams isfauze tas itt ditti: „Tik teefham, ka Ahbraäma Deewo debbesis dsihwo, Jesus Kristus no Nazaretes irr tas apfohlights Pestitajs, ta dsihwa Deewa dehls.” Un ta ka ne gribbedams schis pats sawas rohkas us debbefis pazehle un luhdse Deewu: „Tik teefham, ka Tu, Jesus no Nazaretes, tas ihstaas Praveets un Pestitajs effi, es gribbu Taws mahzeklis tapt; apscheh-lojees pahr man! Apischehlojees pahr man ta, ka Tu apschehlojees par to laundarritaju, kas pee Taws labbas rohkas tappe lihds ar Tevi krusta kals! Luhsfi par manni, ka Tu par Taweeem slepkaweeem luhsfi, fazzidams: Tehws peedohdi teem.” — Tas ta tizzigs tappis Ahbraäma dehls ilgojahs pehz tahs deenas sawas atpestishanas no zeetuma, lai warretu preefsch wissas pasaules drohfschi apleezinah, ka winsch to ihstu Pestitaju atraddis. To jaunu derribu winsch islassija ar eekahrofchanu un augoscheem preekeem **Dauds reis** zaur zaurim *), un pee tahs pahrklaufshanahs preefsch teefas israhdiya wissa winna isturreshanahs pee schi slepkawa darba par newainigu. Ka nu tas ar wianu buhs, un ka tas beigsees, to pawehleja winsch Deewa rohkas. Pehdigi pehz pussohtra gadda zeetuma-strahpes tappe wianam tas teefas spre-dums preefschä lassijts. Tas flanneja ta:

„trihs deenas meefas strahpi preefsch rahtuhfscha durwim zeest, un weenu gaddu zeetumä wehl sehdeht.” Kad wianam no teefas kungeem tas preefschä lassijts tappe, gan affaras no azim tam isspeedahs, tak Deewam padewigä prahta gahje winsch itt klussi atkal atpakkat sawä zeetumä. Ta deena, kurrä nu schis taps strah-pehsts, tuwejahs jaw ahtri. Zeetumneeks tappe nu jaw us rahtuhsi aiswests, lai nu sawu strahpi dabbatu, un kad jaw bija tilko drehbes nowilzis, atnahza ta teefas-sinna no P. pilfata, ka tas ihsts Eliesera slepkawa effoh tur fakerts. Muhsu zeetumneeks tappe tuhliht labbakä zeetumä gan wehl aiswests, tak ne ilgi tappe par wissam, ar dauds gohda teikchanahm wallam laists. Tee zeenijamee pilfata-eedsihwotaji parahdija wianam sawas lihdszeetigas firdis; tak winsch fazzijsa ta: „Juhsu lihdszeetigi preeki man pee firds kerrahs. Juhsu lihdszeetibu es ne warru peenemt; jo es esmu zaur sawu zeetumu itt mas pasaudejis, bet dauds wairak winnejis.” — Drihs pehz tam gahje winsch pee ta mahzitaja B., kahda deewabihjiga wihra, un likkahs no ta fewi kristitees.

Tas ihsts slepkawa, kusch zittu wahrdi peenehmis pee fawa feewas-tehwa dsihwoja, tappe us schahdu wihsi pee schi slepkawa darba peenahkis: Kahdu reis eebrauze diwi sweschi lungi tai trakteeri, kurrxi ar kahdu teefas-kungu no slepkawibas tur runnaja. Wianu arri runnaja, ka tas trakteera kunga dehls eefsch M. tas ihsts slepkawa — ka dohma — gan buhschoht; un kad nu arri patlabban tas snohts schi trakteera kunga tohs fungus apdeeneht eenahze, tad fazzijsa weens no teem swescheem kungeem itt ditti, jebesch gan til johkodams, bes kahdas sinna shanas: „Itt skaidri tapat ka schis muhsu jaunais trakteera kungs tohp winsch slepkawa nosihmehts.” Pee scheem wahr-deem palikke muhsu trakteera jaunkungs bahls ka kalkis un drebbeja ween; gan gribbeja runnah, tak walloda aisrahwahs. Tam teefas-kungam bija schi leeta uskrihtama, un wehl tai paschä wallkarä tappe schis jaunkungs arri jaw fanemts zeeti. No esahkuma schis gan

*) Zik dauds kristigu zilweku ne buhs, kas jaunu derribu ne irr ne weenu reisi islassijuschi, — Woi tas nam kauns?

leedsahs, tak pehdigi wissu isteize, un tappe nu us turgus-plazzi strahpehts un us fescheem gad-deem pee zeetuma walwja buhweschanas eekfch & nofuhitihs, ka teesa to spreeduse.

Muhfu tizzigam Mahtanam, kas taggad pehz sawa kristita wahrdä Kristaps fauzams, tiklo sinnu no tam dabbujis, firds noskumme un bija pilna lihdszeetibas par to nelaimigo jauno zilweku. Winsch ne preezajahs wiss par winnaa nelaimi, ka daschdeen pee mums kristi-geem zilwekeem deemschehl wehl noteek; ne — bet winsch ar kahrstahm ilgochanahm ilgojahs, ka winna (ta slepkawa) diwehfele tikkai tap-tu isglahbta; tadehk winsch zeeti apneh-mahs, pats us & aiseet, fewim tur us feschi gaddi eekohrteletees, lai warretu to nelaimigo jaunekli arweenu apmekleht un winnam meesigi un garrigi labbu darriht. Tas paermahzi-schanā nodohts jauneklis gulleja slims un Kri-staps to kohpe, winsch to pamahzijs, luhdse, draudeja un Deewam swerehreja winna diwehfele isglahbt. Winna affaras un luhgschanas arri palihdsjeja. Ta apzeetinata firds palikke mihlsta ka willa, kas papreelch zeeta bija ka akmins, un — winsch fahze nu schehluma affaras rittinaht, un to Kungu pehz schehlastibas fauze, lihds arri ta luhgschana ta grehzeneeka Deewa aufis atskanneja, un winnam arri sawu scheh-ligu meeru dahwanaja. — Pehz iszeesta strahpes-laika aiswede tas kristigs labbadarritajs to atlaitstu jaunekli atkal pee sawa feewas tehwa at-pakkat un nodewe to sawas feewas rohlas, un pats dewahs ohrā deenā atkal us sawu mah-jokli. Pehz tschetreem mehnescheem tappe winsch slims un nomirre tohs Sihmeäna wahrdus isfaudams: „Kungs! nu Tu leezi Tawam kalmam meerä aiseet, jo mannas azzis irr Tawu pestishanu redsejufchas!“ — Winna luhg-schana tappe peepildita; tas aisbrauze meerä, meerä tas dussehs sawä kappä, un winnaps kappa ta meerä faulite atkal par winna jauki spihdehs; jo Jesum Kristum winsch kalpojis, tas tam to merä-wetu, to paleekamu pilsatu tur norahdihs. Winna draugs, Deewam un winna swiehtam wahrdam ustizzigs, staigaja

to schauru dsihwibas-zeltu, kas tai paleekamu preeka-weetä, tai muhschigä debbes pilfatä aiswedd, kur wissi Deewa behrni pulzesees. Zaur winna tappe arri winna feewa un winna feewas wezzaki preeksch debbes-walstibas at-pirkli, un Jesus Kristus muhsu Kunga un Pestitaja gohds pafaulē atkal wairak pagoh-dinahts.

Ta ka gannisch jehrus miele,
Kad tee gammö nomaldahs,
Täpat Deewas, kad grehku-pekkle
Zilmeeks krittis, darbojahs,
Lai tas atkal atgreschahs,
Un pee winna nosiedsahs;
Jesus peenemm grebzineekus,
Leem winsch sohla debbes-preekus.—
Tapehz, kas irr grehkös krittis,
Un no taisna zelta rittis,
Lai pee Jesus kahjahm kriht,
Labbak schodeen, ne ka riht,
To winsch usnems preezigi,
Sauks par behrnu schehligi.

E. F. G.

No Wahzu Awisem.

Aplahrt muhsu pafaules dallu, ko Ameriku fauz, rohnahs kahdas masas un leelas fallas. Weena tahda falla, Haiti fauzama, irraid 1340 □juhdses leela, kas jauki ar mescheem, auglu kohkeem, kalneem, leijahm un leelahm un masahm uppehm stahw ka ispuschkota; semme lohti augliga; tas gaiss gan karst, bet weffeligs effoht. Tas waldneeks, kas to fallu taggad walda, irr Leisairs Souloukwas wahrdä. Tas pats, lai ir augstu gohda wahrdu nefs, wehl tumschä mahau tizzibä miht. Klausai-tees, kas no turrenes tohp stahstihts: Leisars un Leisarene eet abbi sawu nomirruschu wezzaku kappus apmekleht un teem, pehz Neegern eerad-duma mirronu uppurus peenest un winna gar-rus zaur sawu preesteri waizah. Ta Leisarene nefs gaili, tas preesteris weenu jehru un kaslenu. Us kappa weetu nahkuschi preesteris nemm tahdu pohdu, ko urni fauz, un kurrä mirrona truhdi jeb pelni tohp glabbiati, eeleij

tannī uhdeni un sahk faivas mahau skunstes
taifiht, un taī pohdā flattidamees teiz, ka teem
nomirruscheem wezzakeem labbi eijoht; ta fei-
farene schim rahdoht to, ka schee drohschi ar
meeru warroht dsihwoht, jo teem tur winaū
pasaulē ittin labbi klahjotees, lai par teem
winaū behrni raises ne turroht. Tad tee 3 lihds
nesti uppuri tappuschi nokauti, tahs affinis
kohpā fajaultas, no tahm pats leisars effoht
dsehris, un tad to pohdu ar tahm semmē eera-
kuschi.

Redseet, kahdus mahaus zilweki ne darra,
Kam newa ihsta tizziba un Deewa wahrdā gai-
schums. Mehs mihslam Deewam no firds pa-
teizam, ka mehs zaur Deewa wahrdū un kaidru
kriftigu tizzibū no wisseem tumscheem paganu
mahneem brihwī effam, atsihadmi to pateesu
Deewu un ko wisch mums suhtijis, Jesu
Kristu.

M. B.

* * *

Tee 4 leelaki basnizas-pulksteni Giropā irr:
weens eefsch Wahzsemmes galwas-pilsata
Wien, ohtris Parishes pilfata eefsch
Spranzuschu semmes, treschais Maslawā
eefsch Kreewsemmes, un zettortais Erfurtē
eefsch Wahzsemmes. Erfurtes pulkstens ween
705 birlawas 2 pohdus un 10 mahrzinās wēl;
un irr par Maria gloriosa (augsti flaveta
Marija) kristihts.

E. F. S.

Lokmans, jeb nabbadsibas deht ne turri wis-
fevi par to wifsnelaimigako.

Kahds augstimalzits wihrs Arabijā
Ar wahrdū Lokman's weenreis teiza tà:
Ne kas man now tik warren eerebees,
Lai ne sinn kahds leels fluktums gadjiess,
Ka tas, ka manni weenreis waisseja
Ar bussahm kahjahm aiseet basnizā.

Un kapebz man tà ja-eet bija?
Ak tapebz ka zaur gudribu,

Zaur ko mans gars dauds pamahzija,
Ne tik dauds ne nopolniju,
Ka kurpes buhtu noplirt spehjis.
Es nelaimigs starp zilwekeem,
Kas selta-kweeschā-grandus sebjis
Pa smilktihm un pa akmineem!"

Tahds noskummis winsch weenreis eenahza
Ar bussahm kahjahm atkal basnizā,
Un wihrū eeneffam tur redseja,
Kam itt nekahdas kahjas ne bija,
To redsedams wisch fahla kaunetees,
Ka nepateesi bija suhdsejees.

"Paldees Deewam!" tà pilns preekeem
Lokmans tè nu eesauzahs.—
"Esmu schehlojees par neekeem,
Ka man ne bis' apawas.
Kas man ne kaisch bussahm kahjahm
Get, kur tickai eegrabbahs!
Reds, schim nabbagam un wabjam,
Raut gan naudas apzirknōs;

Tak, ko tas lihds, ka irr bes kahjahm!
Kad wehlahs tikt winsch basnizā;
Woi apluhloht, kā eet pa mahjahm,
Tad zitteem winsch irr janessa.
Winsch labprahit bussahm gahjis buhtu,
Ja tickai kahjas dohtu Deewa.
Woi ne pelni tu grehku gruhku,
Ka wessels buhdams schehlojees?" —

Kad flifti tewim eet, tad ne leez to ween wehrā
Zik behdas — nelaimes tew usspeeschahs bes mehrā;
Bet apfatt labbak to zik daschi labbumi
Tew irr, kas zitteem truhfst, tad meerigz zeetisi! —

E. Dünsberg.

Zittas fluddinashanas.

Teem andeles draugeem ta nomirruscha kohpmanna
Karl Adolph Rapp tohp zaur scho sinnamu darrhīts,
ka to andeli ar labbibu un linnu-sehlahm ta nelaika
dehls jarv no schi ruddena irr usnehmis un tai wezzā
nammā pee Wahzu basnizas atkal us preekschu med-
dihs. Felgawā, tal 8tā August 1850.

Brisulles (Bresilgen) tirgu scho gadd ne 16tā, bet
13tā September deenā turrehs.

1